

Veïnats

DEL TERME DE CALVIÀ

revista informativa i cultural

Els 100 anys de Madò Antonina ----

AVANÇ DEL P.G.O.U.-

50 pts.

n° 64-novembre-88

EDITORIAL

EDITORIAL

Molts de pics hem sentit dir la gent que els carrers són bruts, que hi ha papers i bosses de plàstic per tot, emportades pel vent, que les voreres són plenes d'herbes, que no hi ha suficients papereres, que les platges són un femeter i a l'estiu no n'hi ha qui s'atraqui, flotant a l'aigua ens podem trobar des de restes de menjar a qualsevol deixalla d'una nit boja d'amor -per allò dels amors d'estiu-, inclús altres productes orgànics que no ens fan cap gràcia, encara que amb les depuradores ja són una espècie en extinció, sortadament.

També hem sentit dir que qui té la culpa de tot és un i sols un, -es clar-: l'Ajuntament, que per això cobra els impostos i altres taxes als ciutadans que presumtament -fins que no es demostrï el contrari- paguem els impostos.

A partir d'aquí i del fet concret ocorregut fa un temps al nostre municipi, -un grup d'estrangers han netejat les platges de Peguera-, hauriem de fer un parell de reflexions:

1ª.- Tota la brutor que hi ha pels carrers, llevat de les herbes que puguin sortir a les voreres-, l'hem fet els ciutadans. Per tant hauriem de prendre consciència d'això i procurar tenir un poc de civisme i inculcar-lo als nostres fills ja des de petits.

2ª.- L'Ajuntament ha de procurar posar tota la infraestructura necessària per poder tenir-ho tot net, com també un sistema de vigilància pels qui no respecten les normes.

Per acabar, agrair a aquests ciutadans estrangers el seu exemple i esperar dues coses: primera, que no es torni a embrutar, cosa difícil però necessària de cara a la imatge que donam al turisme. I segona, que la propera vegada que es torni fer una brigada de neteja, hi hagi espanyols.

REVISTA VEÏNATS

P.M. 1/1.983

Han col.laborat:

R.T.F.
Pere Morey.
O.C.B.
Carme López.
Joan Rubio.
Biela Quetgles.
Àngel Navarro.
Mª Dolors Cortey.
Josep Rubio.
S. Barceló.
Pep Suàrez.

Màquines:

Carme López.
Pep Rubio.
Miquel Herrera.
Xisca Esteve.

Muntatge:

Carme López.
Xisca Esteve.

Fotografies:

Joan Rubio.
Ajuntament.

Ordinador:

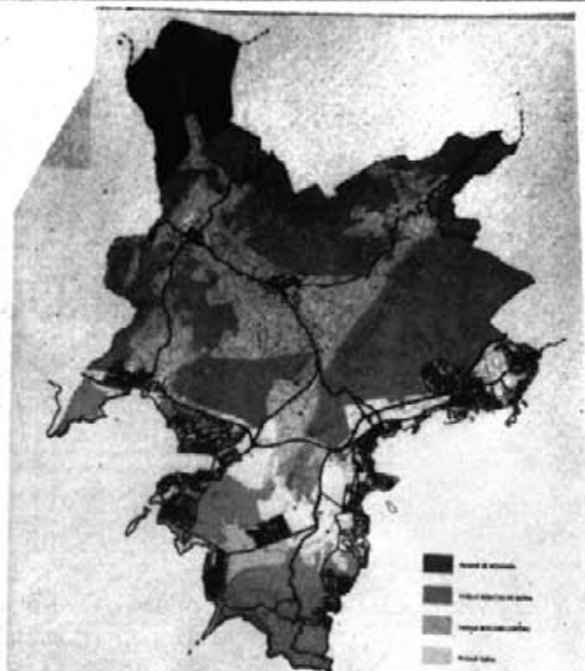
Joan Vidal.

Coordinadors:

Pep Rubio.
Miquel Herrera.

Pàgina

Editorial	2
P.G.O.U.	3
Model estratègic municipal	4
Noticiari	6
No te'n fotis	7
El premi del mes	7
Premis de l'O.C.B.	8
Viatge a l'any 2.002	9
Oferta Cultural	11
Amnistia Internacional	12
El Pla General de Calvià	15
Xerrades de cafè	18
El frac i fra Juníper	20
Club de Lectors	21
Conte	22
Opinió	26
Escola d'adults	26
L'homenatge a la centenària	27
Esports	29
Encreuat	31

EL P.G.O.U. DE CALVIÀ

El passat dimecres dia 19 fou aprovat al plenari de l'Ajuntament, per unanimitat, l'Avanç del Pla General d'Ordenació Urbana de Calvià. L'horabaixa fou presentat al públic a l'hotel Rei En Jaume. A partir d'ara estarà exposat a Sa Nostra e Calvià perquè tothom el pugui estudiar. Al mateix temps, i a diversos indrets, es realitzaran taules rodones amb la intenció de que tots els veïns puguin veure clarificats els seus dubtes i presentar les seves opinions.

El P.G.O.U. de Calvià, en paraules del Batle, respon a l'anàlisi realitzat del Municipi i a la definició d'objectius a la que ja es fa referència a l'editorial d'aquest número. Segons Obrador, és un pla que pot donar la volta a Calvià i modificar el concepte de la massificació per un altre de racionalització i control. Pràcticament es reuduirà la possibilitat d'edificació en una proporció de 3 a 1.

Realment és veritat, i els lectors ho podran comprovar, l'afirmació de que és un Pla valent i imaginatiu, que requerirà una forta inversió de l'empresa privada perquè el poguem veure plenament realitzat. Les opinions que parlen d'un pressupost de realització entorn dels cent

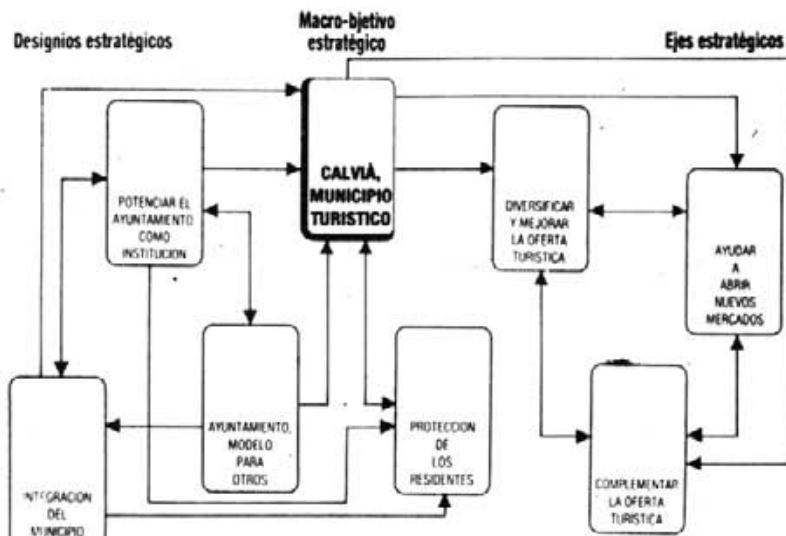
mil milions semblen no anar desencaminades. per això, els esforços municipal s'estan encaminant cap a aconseguir que la iniciativa privada conegui el Pla i es mostrin disposats a invertir-hi.

A aquest número només podreu veure una introducció al P.G.O.U. i comprovar quines són les seves previsions més espectaculars. A properes edicions anirem oferint informacions més completes del mateix.

Per la nostra part, cal advertir que coincidim amb les opinions que indiquen que el nostre Municipi necessitava d'un desenvolupament imaginatiu que originàs un autèntic canvi dins la dinàmica del Terme. Hem de reconèixer que el present Avanç ens mostra un projecte totalment innovador i capdavanter i que l'Ajuntament ha estat molt valent inclinant-se per aquesta opció.

En aquests dies s'ha iniciat el procés de mostrar a tots els veïns quin és el futur que l'Ajuntament projecta pel nostre estimat Terme. Això fa que la responsabilitat sigui de tots. Qualsevol persona que visqui a Calvià ha d'anar a veure el que volen fer amb Calvià, i expressar la seva crítica o la seva lloança, cap de nosaltres pot callar perquè es tracta del futur de tots. Després, quan s'hagin clarificat tots els punts, la responsabilitat serà dels nostres polítics perquè hauran de fer realitat el desig de tot un poble. A partir de llavors serà quan sabrem positivament si el P.G.O.U. és factible, i si demostra no ser-ho s'hauran de demanar les responsabilitats pertinents.

Com déiem a un paràgraf anterior, a aquesta edició només podreu veure els punts més espectaculars que planteja l'avanç. Més endavant tendreu, com sempre, informacions més completes i procurarem que siguin per boca dels responsables.

**MODELO
ESTRATÉGICO
1988**

Recentment, el nostre Ajuntament ha fet públic el seu Model Estratègic on es fixen els objectius que marcaran la política municipal durant els propers 4 anys.

El macro-objectiu estratègic es refereix a la definició de Calvià com un Ajuntament turístic i totes les acepcions que això comporta.

Aquest eix l'acompanyen altres tan importants com la protecció dels residents i la interacció municipal.

Igual com qualsevol empresa, escola, etc. té molt clars els seus objectius, perquè són els qui li orienten tota la tasca i l'ajuden a rentabilitzar els seus esforços, l'Ajuntament de Calvià ha decidit fer un autèntic treball d'equip definint primer cap on orienta tota la seva feina futura i, segon, quina forma d'intervenció té cada àrea concreta en relació a aquests objectius. Així, cada un dels sectors municipals (urbanisme, economia, foment, cultura, educació, esports, infraestructura i organització) han definit quina feina farien per arribar tots a la mateixa meta. Entre d'altres, podem citar els següents:

- Que l'Ajuntament tenguí la iniciativa en matèria urbanística i rentabilitzi, social i econòmicament, el Pla General.
- Crear sòl barat per a nuclis urbans de residents.
- Cuidar l'estètica i la qualitat de les construccions.
- Protecció integral dels nuclis de Calvià i Es Capdellà.
- Cohesionar, entorn de l'Ajuntament, els agents de desenvolupament

a través del Consell Econòmic i social.

- Potenciar els medis de comunicació municipals.
- Fomentar iniciatives empresarials de residents.
- Promoure la formació professional lligada al turisme.
- Definir la política sanitària.
- Oferta cultural i esportiva per a joves.
- Conseguir un nivell cultural i educatiu mínim per a tots els residents.
- Completar les infraestructures del cicle de l'aigua.
- Municipalitzar l'aigua potable.
- Crear una xarxa de transport públic interior.
- Completar els asfaltats de carrers, enllumenat públic, etc.
- Mantenir un govern d'ampli acord i àmplia majoria al ple, amb una clara jerarquització i integració del poder polític.
- Bona comunicació en ambdues direccions del govern municipal amb totes les zones del terme.
- Definició i implantació del model organitzatiu de la policia municipal.

Aquests són alguns dels trets més característics d'aquest model a que fèiem referència. Nos embla un programa dels que ens presenten durant les eleccions i sí que pareix, per primera vegada, un compromís escrit de l'actual equip de govern municipal.

Ara veurem si són capaços de fer-ho.

La primera paraula que pronunciarà aquest nin serà en mallorquí.

Els infants que ara neixen a la nostra illa són ciutadans del món per dret propi. La paulatina desaparició de les fronteres, l'expansió dels mitjans de comunicació i l'agilització dels transports, posaran a l'abast de tots aquests infants la possibilitat de visitar o de fixar la residència a qualsevol lloc del món. Per tot això no hi ha res tan important com

oferir-los, des de molt petits, la possibilitat que siguin vertaderament conscients de la seva pròpia identitat i que puguin sentir-se dignes hereus de tota la riquesa de la nostra cultura. La normalització de la nostra llengua i el coneixement de la nostra cultura és l'únic camí perquè puguin aconseguir-ho. La nostra obligació, evidentment, és facilitar-los-ho al màxim.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

NOTICIAI LOCAL

-El dia 1 d'octubre s'inaugurà la nova escola de Peguera. Constarà de 8 unitats d'EGB i una de Pre-escolar.

Segons el Ministeri d'Educació i Ciència, en un futur, construiran un centre de Pre-escolar anexe al que ara han fet.

- S'ha obert al públic una zona verda situada a Palma Nova, anomenada popularment "Las Palmeras". Amb una superfície de 9.200 m² el seu cost ha estat de 29 milions.

- La policia local de Calvià realitza controls d'alcoholèmia i continuarà fent-los, seguint les instruccions donades per la DGT, evitant en lo possible les situacions de perill que suposa conduir anant gat.

- Al Plenari celebrat el 30 de Setembre s'aprovà l'adhesió de l'Ajuntament al Pla de Millorament de Façanes, de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Balear i també la col·laboració de la mateixa conselleria a la restauració del molí de Santa Ponça.

L'objectiu d'aquest Pla, es amillar el paisatge urbà dels nostres pobles en qüestió de façanes. Els interessats (particulars) ho poden fer amb col·laboració de les institucions en un 30 % del cost total de dita reparació.

El plaç d'adhesió acabava el mateix dia 30.

Votaren a favor AP, PSOE, UM i CDS i en contra Jesús Martínez de Dios.

ACTIVITATS DE LES BIBLIOTEQUES

Cada mes el Club de Lectors es reuneix dues vegades: una a mitjan mes a la Casa de Cultura de Magaluf, i l'altra a fi de mes, alternadament a Calvià i a Es Capdellà. La tasca que porta aquestes reunions és el comentari de dos llibres mensuals.

Cada quinze dies, els dijous, se realitza l'hora del conte, per als més petits. Aquestes reunions e fan alternadament a les tres biblioteques.

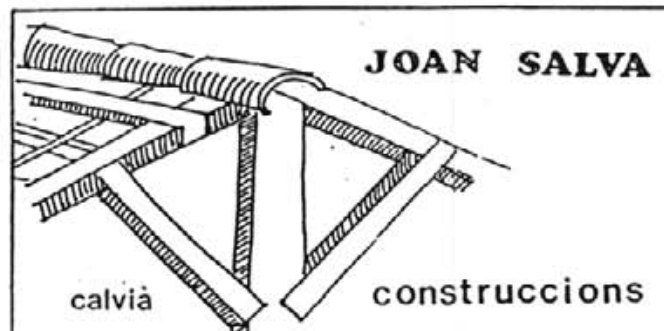

ES FERRER

DES POBLE

exposició: C/ Major 12. CAPDELLÀ

taller: C/ San Miquel 2 Tlf. 67.08.52. CALVIÀ

NO TE'N FOTIS, CLOTI FLOTIS

- Els nins del Terme, en lloc de jugar a lladres i policies, ara juguen a policies locals i guàrdies civils.

- Un lladre que es vol entregar voluntàriament demana a qui ho ha de fer, -per no ferir susceptibilitats-

- Un aucellet ens ha dit que Andreu Pizà ara farà comèdia. Hi ha gent amb vocació!

- El columnista del "Balears", JOan Riera, pareix conèixer be les propietats de la família de Margalida Nàjera. Hi ha gent que comença a sospitar si la seva vertadera vocació no seria la d'inspector d'Hisenda.

- Quan qualcú denuncia l'Ajuntament als Tribunals, els diaris-alguns fan un rebumbori que és massa. En el cas del secretari han donat la raó a l'Ajuntament-de moment-. Que han dit res?

- Per què En Paco Font a Ràdio Calvià tira la pedra i amaga la mà. Per què no dóna noms? No són fiables les seves fonts?

- L'Ajuntament vol fer eficaç la brigada. -(Rialles en off)-.

-Pel.lícula del mes: "La última tentación de Obrador". Una pel.lícula actual. Els que la critiquen fan que hi vagi més gent a veure-la.

- Per acabar. És increïble la poca memòria que té certa gent.

Rufus T: Firefly

P.D.:

- De Pinotxo, Pinotxet. A tot dos els hi creix el nas per dir mentides.

El Premi del mes

Si el mes passat donàvem el premi bo amb tots els honors a l'agradador de Calvià, en Masset, per bon professional, complidor de la seva missió laboral, aquest més amb més raó hem de donar la margalida d'honor a aquests 40 alemanys, presidits per en Herbert Heinrich que ens varen donar una lliçó de civisme, netejant els boscs de Peguera i Cala Fornells.

Per tant, Maquinada Forta per a tots aquells, mallorquins o estrangers, que van als boscs i hi deixen la brutor, que llavors els bons ciutadans han de llevar.

- * REPORTAJES
- * VIDEO - CINE
- * INDUSTRIALES
- * UNIDAD MOVIL

C/. Ameller's, 3
☎ 67 05 69

07196 CAPDELLA
(Mallorca)

PREMIS 31 DE DESEMBRE
DE L'OBRA CULTURAL BALEAR
CONVOCATORIA 1988

L'OCB convoca aquests premis amb la finalitat de reconèixer, estimular i de fer sorgir tot tipus d'actuacions de comportaments i d'activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i a desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

PREMI FRANCESC DE B. MOLL

Destinat a premiar la persona o grup de persones, l'entitat jurídica o l'organisme privat que en la trajectòria de la seva activitat hagi participat de manera destacada a les Illes Balears en la normalització social de la llengua, la cultura i la personalitat nacional.

PREMI GABRIEL ALOMAR

Destinat a premiar un treball escrit (llibre, informe, sèrie d'articles periodístics, ...) o audiovisual (TV, ràdio, vídeo...), publicat o difós per primera vegada al llarg de l'any. Com a anàlisi, descripció o divulgació, el treball premiat haurà de facilitar la comprensió de qualsevol aspecte de la realitat present de les Illes Balears.

PREMI EMILI DARDER

Destinat a premiar iniciatives o experiències en el camp de l'educació especialment orientades cap a la normalització del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació medioambiental.

PREMI BARTOMEU OLIVER

Destinat a premiar una activitat individual o col·lectiva feta durant l'any que hagi contribuït a la normalització lingüística i a la difusió

pública de l'ús del català, en un àmbit concret.

BASES

1.- Poden optar en aquests premis totes aquelles persones o grups de persones, entitats o organismes privats que siguin presentats com a candidats per la Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear, per qualsevol de les seves delegacions insulars o locals o per un nombre no inferior a tres dels seus socis.

2.- Cada candidatura ha d'anar acompanyada d'un informe que justifiqui i raoni la proposta. Es presentarà per triplicat a màquina o ordinador i a doble espai, a la seu social de l'O.C.B., carrer de la Impremta, núm. 1 pral., Palma (Mallorca), 07001. Tel.: 723299 Fax: (971) 719385.

3.- Qualsevol persona, particularment, també podrà suggerir per escrit o per telèfon, candidats a la Junta Directiva, la qual estudiarà el suggeriment i decidirà en darrer terme si ha de ser presa en consideració pel Jurat. En el cas que s'accepti, la Junta Directiva elaborarà l'informe.

4.- El termini de presentació de candidatures acabarà el 15/11/88, a les 20'00 hores.

5.- El Jurat dels PREMIS 31 DE DESEMBRE DE 1988 estarà format per Miquel Alenyar, Josep M. Llopart, Bartomeu Bennàsser, Isidor Marí, Maria Barceló, Miquel Monserrat i Joan Miralles.

6.- El premi consistirà en una escultura elaborada expressament per Pere Pavia i un diploma acreditatiu.

7.- El veredictes es farà públic durant el mes de desembre de 1988 en un acte social.

A continuació vos oferim un capítol del llibre "L'ANEL·L DE BOKEN-RAU", de Pere Morey. Vos animam a llegir no tan sols aquest capítol, sino tot el llibre. Vos agradarà!

VIATGE A L'ANY 2002

Després de totes les eixides on l'hem seguit, i altres que contaré si ve bé, en Bernadet estava una mica consirós. Havia conegut molts pobles que confiaven cegament en el futur, que creien haver assolit el màxim possible de civilització i benestar, sense que cap pensàs ni un moment en la possibilitat de viatjar més de pressa, d'aconseguir més menjua per cap, una medicina que permetés de viure més temps, unes armes amb major precisió i abast, amb les quals matar millor...o esser esvaïts.

Com sol passar als qui estudien Història, començà a preocupar-lo el futur i decidí de fer una eixida a l'any 2002, una data que escollí per dos motius: un, perquè aleshores ell tindria una trentena d'anys, una edat a la qual cal començar a fer el cap viu; i l'altre, perquè era un any cap-i-cua.

Aquell dia havia pujat al Calvari de Pollença-per l'escala, naturalment (volia comprovar que encara hi eren els tres-cents seixanta-cinc escalons) i se n'havia duit una senalleta amb berenar.

Arribà dalt de tot, es dessuà i programà l'anellat al 2002, pronuncià el mot màgic, BOKEN-RAU, i esperà el llamp i el brunzit, els quals aquesta vegada foren molt breus, perquè el salt també ho era.

Els xiprers que voregen la pujada s'havien fet més grans i esponerosos, i de dins la capelleta sortia una harmonia suau, produïda per qualche instrument desconegut.

Hi anava a entrar, i al portal veié un rètol on les lletres semblaven ballar.

-Deu esser un holograma, una d'aquelles fotos en relleu de que mon pare em parlava l'altre dia-pensà.

-Cent per cent correcte, jovenet- aprovà un home alt i somrient, que duia una mena de casc de vidre.

-Oh, no me n'he temut d'haver-ho dit en veu alta.

-No cal. Que no veus el meu casc d'interpret telepàtic? En tot cas, sies benvingut al temple ecumènic Cal-Pol.

-Cal-Pol? I aixó què vol dir?

-Calvari-Pollença, naturalment!

Però dit així és més curt.

L'al.lot entrà a l'esglesiona. Sobre l'altar, una bolla semitransparent irradiava una llum lletosa; la vibració semblava sortir d'allà, i una pau nova l'envaí.

-Què deu esser, això?

Sentí un pessigolleig per dins el crani, com si qualcú el pentinàs per dins.

-Perdona que t'hagi furgat el cervell, Bernadet Roquer, viatger del temps. Ara sé per què fas preguntes tan estranyes. Ets doblement benvingut, doncs.

El nin no tingué necessitat de girar-se. Sentia la veu de l'interpret clara i amistosa, com si li parlàs sin a cau d'orella, però DE PART DE DINS.

-Avui quasibé tots els temples del món, de qualsevol religió s'han convertit en llocs de recolliment ecumènics, on les persones de bona voluntat s'asseuen a meditar. El receptor-transmissor telencefalogràfic que tens al davant recull i transmet els teus sentiments, i a la vegada et fa compartir els de totes les

persones que en aquell moment, per tot el món, estan a centres semblants i se senten membres de la gran família humana.

-I els capellans, què hi diuen a tot això?

-Tu no ho saps, encara, però quan el papa sofrí aquell accident de moto, a la clínica rebé una inspiració, i va convocar el Primer Concili Reialment Ecumènic, al qual assistiren els caps de quasi totes les religions mundials; i pocs dies després, acordaren que les seves diferents divinitats eren manifestacions d'una sola Entitat Còsmica, i que la millor manera d'honorar-la era la Germanor Universal.

En Bernadet s'aixecà, ple d'una alegria nova, insòlita, i sortí a la terrassa del santuari.

De les teulades del poble havien desaparegut les esquelètiques antenes de TV i al seu lloc s'hi veien unes bolles platejades. I les teulades mateixes relluien com si fossin de vidre.

-Ah sí, es veu que tothom capta l'energia solar.

Allà lluny emperò, les xemeneies de la central elèctrica d'Alcúdia, encara fumejaven.

-Com és això, germanet? -demanà a l'interpret.

-Allà s'hi cremen tots els residus i s'aprofita la calor per fer electricitat. De les cendres es recuperen molts de productes químics, metalls, vidre i sobretot femada artificial per al conradís.

-I totes aquelles casetes blanques surant a la badia?

-Les masies de la mar. Allà es cria tota casta de peix, copinyes, musclos, llagosta, gambes i tot això. A la fi la humanitat ha entrat al Neolític respecte a la mar.

En Bernadet somrigué. Ell s'entenia, de tot això.

-¿Voleu dir que hem deixat de caçar i hem començat la ramaderia submarina, eh?

-Molt ben dit, Bernat.

Lí cridà l'atenció la quantitat de barraques, viles i xalets que se veien pertot, pel pla i enfilant-se per les serres de Sant Vicenç, Cornavaques, Pedruixella i fins i tot Ternelles

per no dir res de la plana, florida de molins de vent, tots girant com flors vives a l'embat de l'horabaixa; cada casa, de teulades brillants, al mig d'un hort florit; ací i allà, els safareigs semblaven els mil bocins d'un mirall gegantí.

-Cada família conra un tros de terra, i els residus, tant els seus com els de l'hort, es dipositen a un tanc on fermenten i se'n treu gas per a la cuina i, a més, adob per al trast.

-Està bé. I no veig gaire cotxes?

-En lloc de dur la gent a la feina, hom du la feina a la gent; si és feina d'oficina, mitjançant terminals d'ordinador, télex i televisió; i si és manual, els camions de la fàbrica reparteixen la feina als tallers espargits un poc pertot.

-Però no se sent quasi cap motor.

-Hem deixat de cremar petroli, Bernadet. Se'n poden fer coses més interessants: plàstics, adobs, fibres... Ara els camions van amb hidrogen, i la gent es passeja amb bicicletes aparellades, amb un tendal o sòtil que transforma l'energia del sol en corrent per als acumuladors. Als vuitanta, ja n'hi havia alguns, de cotxets solars i bicicletes d'aquestes.

-Per mi sí. I com va esser que tot canvià tant?

-Els àrabs arribaren a posar el petroli tan car que un dia el president de la Comunitat, Bernat Ferriol, proposà al País Balear un pla de retorn a una vida més senzilla, sota la divisa "Renunciant ens enriquem" i prohibí totes les mercaderies innecessàries, posà forts impostos a tot quant fos luxe i ostentació, i amb els recursos que tragué ajudà a instal·lar tota casta d'energies alternatives, promogué conreus especialitzats i les indústries per aprofitar los -orquídies, fruites tropicals, fàbriques de perfums... Molta de gent fugí de les Illes perquè no volien renunciar a la societat de consum, i ens hem quedat els qui estàvem d'acord amb aquesta filosofia. Com que desitjam meyns, no necessitam matar-nos de feina, i tenim més temps per pensar, llegir o per a tasques creatives (l'exportació d'Art i Artesania és un dels

nostres principals recursos) o simplement per jugar.

La badia papallonejava de veles de colorins, i de la penya Mascorda s'amollaven seguit les polícromes oronelles dels planejadors, les quals omplien la Vall de Colonya amb les seves airoses paràboles. Un funicular discret els pujava altra vegada fins a la cuculla.

En Bernadet estava embadalit contemplant aquell món de somni, quan sentí una punyida devers l'estómac.

-Esperdius! He deixat la senalleta a l'altre temps. Esperau un momentet, tot d'una torn-li digué a l'interpret, que se'l mirà amb un somris enigmàtic, una mica trist.

Estel-vell. ZAMM! PIIIP!

Agafà la senalleta.

Estel-nin. Boken-Rau! TRASSS! TIUUUIT!

AAVV la vila
entre tots la farem amunt

FOTO ESTUDIO
Calvià

REPORTAJES

Bodas - Bautizos.
Comuniones - Fiestas.
FOTOGRAFIA EN GENERAL

Cl. Sor Rosenda Tel: 670464

OFERTA CULTURAL

El Servei Municipal de Cultura ha presentat un programa c'Activitats Culturals titulat "100 anys de Calvià" que té el seu eix a l'exposició itinerant dels estudis de fotografia, població, pressupost i possessions del Terme.

El mateix programa aglutina tota l'oferta que es presenta dins els seus més variats aspectes. Aquí vos reflexionam sobre el que podeu fer durant el mes de Novembre:

Biblioteques:

- Club de Lectors a Magaluf i Es Capdellà.

Actv. Musicals:

- Solfeig, Cant Coral, Escola de Música i Ball de Bot.

Conferències:

- Per Desembre.- El moviment obrer a Calvià.

Tallers:

- Ball de Sala, Tall i confecció, anglès, alemany, cuina, fotografia i català.

Exposició "100 anys":

- Del 7 al 13 a Sta. Ponça.
- Del 21 al 27 a Magaluf.

Pel·lícules de vídeo:

- 8 i 11 a Sta. Ponça.
- 22 i 25 a Magaluf.

Teatre:

- Durant tot el mes es representarà l'obra creada i escrita pel Taller de Teatre de Palma-Nova titulada "Había una vez un rey". Es farà a les Escoles de Palma-Nova, Santa Ponça, Magaluf, Peguera i Calvià.

amnistia internacional

DRETS HUMANS, JA!

per Carme López

L'altre dia Veïnats varem anar a visitar l'exposició col·lectiva "Drets Humans, ja!" organitzada per Amnistia Internacional i ubicada al Centre Social del Club Nàutic de Santa Ponça que ha cedit el local per l'exposició, han col·laborat també l'Associació de Veïns de Santa Ponça, l'Ajuntament de Calvià i la Banca March. La inauguració va ser el passat 12 d'octubre i va tenir una assistència de públic considerable durant els altres dies que ha estat oberta hi ha hagut un nombre més reduït de visitants. Tal volta degut al temps en que estem que fa que els dies siguin curts. A n'aquesta exposició podem contemplar i adquirir obres de 44 artistes mallorquins i estrangers residents aquí qualche temporada. El tema més utilitzat ha estat el que es refereix a la manca de llibertat.

Sobre Amnistia Internacional parlem amb Jaime Maisonneuve, veí de Santa Ponça, i membre actiu de A.I.

Veïnats: Jaime, què és Amnistia Internacional?

A.I. És un moviment que treballa per l'alliberació d'homes i dones empresonades bé per les seves idees, sexe, color, origen ètnic, idioma o religió, sempre i quan no hagin recorregut a la violència o l'hagin defensada. Aquestes persones són denominades "presoners de consciència"

-Propugnar la realització de judicis expedit i imparcials per a tots els presos polítics i treballar en defensa d'aquelles persones detingudes sense formulació de càrrecs o no sotmeses a judici.

-S'oposa sense excepcions a la imposició de la pena de mort, a la tortura i a tota pena o tractament cruel, inhumà o degradant imposat a qualsevol categoria de presos.

V.- Depen aquesta organització de qualche tipus d'òrgan política, religiós, econòmic...?

A.I.- No. és totalment independent. A.I. es preocupa únicament dels drets humans referents a cada cas, sense tenir en compte les ideologies del govern ni les creences de les víctimes. Econòmicament no rebem cap tipus de subvenció, ens financiam a partir de les quotes dels socis i donatius, aquests darrers sempre i quan no sobrepassin el 5 % del pressupost total de A.I. per evitar així que es pugui demanar una contrapartida en favor del donant.

V.- És molt coneguda A.I. en el món?

A.I.- Amnistia Internacional va rebre el Premi Nóbel de la Pau l'any 1977 per la seva contribució a "l'aferment de les bases de la llibertat i la justícia i, per això mateix,

també de la pau en el món".

El 1978, amb motiu del 30è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans, es va concedir a A.I. el Premi de Drets Humans de les Nacions Unides.

A.I. pertany a l'òrgan consultiu de l'OUA, ONU, Mercat Comú.

Compta amb 700.000 membres, seccions nacionals a 48 països. Espanya és una d'aquestes seccions i un dels seus grups és el de Mallorca que té la seva seu al carrer Sant Miquel, 26. of. B. 07002 CIUTAT.

V.- On té la seu A.I.?

A.I.- La Seu de A.I. és a Londres.

V.- Com intervéni, quin tipus d'accions duis a terme?

A.I.- Cada mes el laboram un butlletí que reben tots els associats. A aquest butlletí hi ha la denúncia del cas de tres persones de diferents llocs. Els socis envien una carta demanant el seu alliberament bé al govern, al director de la presó... però mai al presoner.

Un altre tipus d'accions són les missions que duen a terme tècnics de A.I, sobre casos de més envergadura. Ells fan un estudi i després un informe el qual es presenta al govern i se li demana que restauri la justícia i la pau... i si aquest no en fa cas, aquest informe es publica.

Cada any es publica un informe mundial de com està cada país en referència a la violació al respecte als drets humans. Previament també s'envia als governs perquè puguin rebatre els informes. És una publicació de gran impacte mundial ja que no agrada veure-se reflexat en ell. Enguany acaba de sortir el 5 d'octubre

L'any passat, per exemple es va fer una campanya contra la pena de mort a EEUU, treballant a nivell de tots els organismes, recollint firmes...

ARTISTES QUE HAN PARTICIPAT A LA EXPOSICIÓ COL·LECTIVA DE A.I.

Ana María
Francisco Bisquerra Vila
María A. Calafell i Cererols
Josep Cirera i Montaña
Marita Cost
Juana Costa
Ramón Díaz Ortega
Carlos Espiro
Lluís Fuster
Antoni Garau i Vadell
Joan Gomila
Marc Heine
Catty Juan Servera
Jaume Julià Moragues
Mercedes Laguens García
Simone López Haar
Miguel Llodrà Bennasar
Aina Llorente Solivellas
Richard D. Lloyd
Toni Marquet Pascual

George K. Merklein
 Llorenç Mir i Brunet
 Miquel Oliver
 Fernando Palmero García
 Luis Parra Torres
 Jorge Pell Román
 Pere Pons i Coch
 Juan Carlos Rego
 Bernardo Ribot Mulet
 Dennis Rubio Guerrero
 Horacio Sapere
 Juan Segura García
 Bernardo Miguel Serra Aloy
 Gaspar Servera Jaume
 Phil Shepard
 Cecillie Sheridan
 Annie Truxell
 Sunna Wathen
 Barbara Well
 Ernesto Willareth

V.- En què consisteix la campanya d'enguany?

A.I.- El tema és "Drets Humans, ja!" i la seva finalitat és que els activistes dels Drets Humans no siguin víctimes de la repressió o la mort per aquesta causa.

Està tenint un gran èxit, va començar el 4 de Setembre a Londres, amb un concert amb ídols de la joventut de gran anomenada... Sting... a Barcelona es va celebrar el 9 de Setembre i van acudir 90.000 persones. El grup que va representar Espanya va ser "El último de la fila".

V.- Per què amb música?

A.I.- Pensam que la música és un llenguatge universal i a més que siguin els ídols de la joventut els

que parlen dels Drets Humans té més impacte per a ells, que són en definitiva qui ho han d'assimilar majorment.

V.- Creis que els espanyols i més concretament els mallorquins n'estan prou conscienciats d'aquest tema?

A.I.- Indubtablement no. Hi ha que tenir en compte que per exemple Suècia té uns 70.000 associats sobre 8 milion d'habitants. Espanya té 5.000 associats sobre 38 milions. A Holanda duen 40 anys d'experiència a n'aquest camp mentre Espanya en du 10 i Mallorca 9.

És un tema nou, ampli i abstracte per això costa entrar-hi, cosa que Espanya pareix que hauria d'estar-ne més concienciada ja que té experiències en contra encara molt recents.

V.- Quina seria la vostra consigna per a que al món no hi hagués violació dels Drets Humans?

A.I.- "La teva llibertat comença on acaba la llibertat del teu veïnat, i aquesta acaba on comença la d'aquest".

V.- Quina casta d'accions podem realitzar pares i educadors?

A.I.- Conscienciar-nos del que són els Drets Humans i transmetre-los als infants i joves perquè ells són un camp verjo on es pot fer més acció. Crec que sobretot els que haurieu d'incidir sou els educadors perquè hi ha que tenir en compte que els nins d'avui seran els pares de demà.

A n'aquests moments hi ha una manca de material pedagògic envers els Drets Humans. degut a que els governs no estan encara prou conscienciats.

V.- Qualque cosa per afegir?

A.I. Convidar als lectors al cicle de cinema que tindrà lloc els dies 7-8-9 de desembre a Ciutat.

ESTRATÈGIA DEL PLA

Després d'establir quins són els objectius municipals pels propers quatre anys, i dissenyar el camí per arribar-hi, s'arriba a la redacció del P.G.O.U. que, evidentment, ha de recollir tots els punts abans mencionats.

Sabem, com es veu a pàgines anteriors, que tota la concepció del Terme passa per definir-lo com Municipi Turístic. A partir d'això, el P.G.O.U. de Calvià disposa la següent estratègia:

1.- Requalificació en el seu conjunt de les àrees de concentració d'oferta d'allotjament turístic de mases mitjançant la seva complexió i addició de components.

2.- Obrir nous espais o reconver- tir els prevists abans que encara no estiguin ocupats com a suport d'oferta de més qualitat i/o destinada a altres tipus de turisme.

3.- Fomentar la nova oferta que pot reduir l'estacionalitat, ampliant el període ocupacional.

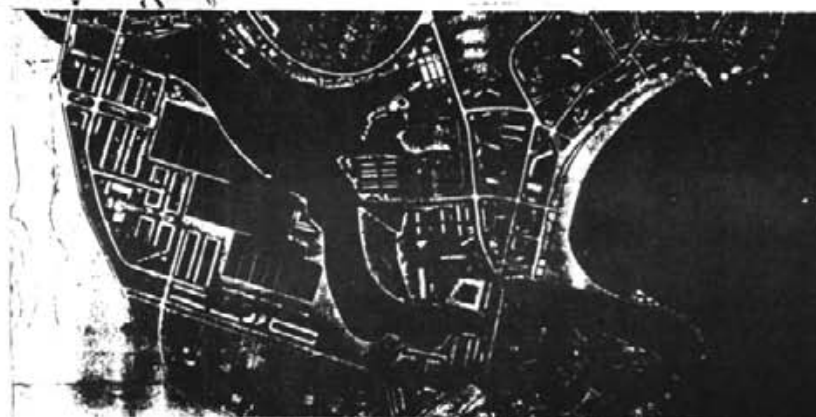
ELS PUNTS MÉS ESPECTACULARS

1.- La Marina de Magaluf

Es tracta de retornar tot el salobrar de Magaluf al seu estat antic, és a dir, inundar-lo i aprofitar aquest fet per a fer un port esportiu interior i constituir una primera línia trasera que aportí una oferta de qualitat a Magaluf. S'espera que, de la mencionada qualitat, així com de la revalorització dels terrenys, s'origini un moviment que, paulatinament, canviï l'actual aspecte que ofereix aquesta zona del Terme.

Aquesta Marina tendria una superfície de 50 has. i constaria de dos components: un port de 2.000 places i un llac interior on, a part de ser possible navegar-hi, s'hi puguin practicar els esports nàutics.

En el dibuix reproduït a continuació podreu comparar l'estat actual amb la previsió que es fa.

2.- La ciutat del golf.

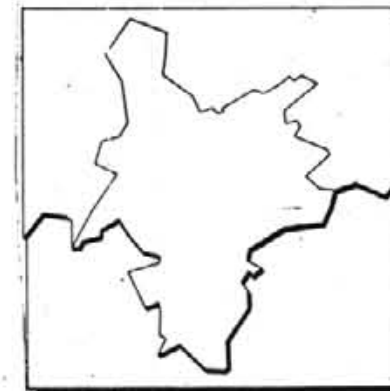
Comprentent les zones de Santa Ponça i El Toro es pretén iniciar una altra acció que comprén tres punts:

- Formar un altre llac interior al salobrar de Santa Ponça.
- Centralitzar tota l'oferta de camps de golf en aquest sector, creant-ne varis de nous.
- Construcció d'un port esportiu a El Toro aprofitant el seu escenari natural.

4.- Parc Natural de Na Burg

A part de la pre de l'entorn natural, Na Burg eix un caramull de possibilitats com a zona d'excursionisme, ió, de descans, etc.

5.- Parc/passeig marítim

Suposa aprofitar l'actual carretera que va de Palma Nova a Portals Nous i transoformar-la en un passeig marítim contemplant els següents punts:

- Tot el terreny situat entre ella i la mar queda preservat com espai lliure.
- El sector entre l'actual carretera i l'autopista es redefeixen com els llocs on es situaran les noves edificacions, comptant amb carrers orientats cap a la mar.

3.- La carretera que circumval·larà Peguera

Evidentment, de tots és coneguda la saturació per la que passa la carretera genral de Peguera. Situació més greu encara quina pensam que passa just enmig de la població.

El que es proposa es fer-la anar just per darrera aquesta zona originant un nou sistema d'entrades per la població.

L'espectacularitat ve originada per la necessitat, segons el P.G.O.U., d'establir un túnel que es pot comprovar a la il·lustració just al tram on es talla la carretera dibuixada.

Xerrades

per Joan Rubio i Biela Quetgles

Amb un somriure i una abraçada ens retrobarem amb Mo Antonina Ferragut Adrover (Mo Antonina de Ca N'Estades) ens havia sortit al pas a poc a poc amb el seu gaiatet, se n'alegrà molt i tot d'una ens dugué a la seva estança, la número 101 i pot ésser 102? del primer pis del bloc H de la Residència del Consell al carrer General Biera de Ciutat.

Ens va cedir les millors butaques no l'importà asseure's damunt el llit. "Però, ¿perquè heu vingut?". "Idò, vos volíem demanar per fer-vos una entrevista". "Ah! Punyeteros, i jo no sabia perquè em volíeu veure, jo em pensava que qual que Calvià havia de venir a viure aquí i volíeu saber com era això". "Però no vos sabrà greu idò?". "No! però que ho sou..., i jo no sé què dir, Això serà com aquella que contà la seva vida al "Garbo"".

Sense gaire esforços ens va contar coses de quan era petita, però entre vivència i vivència ens feia notar l'alegria que li produïa la nostra visita.

Eren, ni més ni manco que onze germans, 6 nines i 5 al.lots. Als tres anys, i acompanyada de la seva germana que li venia darrera Na Catalina (Mo Catalina) es varen anar a passejar per Artà, poble d'on procedien quan vengueren d'amos a Ca N'Estades, i caminant caminant, es toparen, ja a l'altre costat del poble, amb unes barreres i un jardí preciós, idò tan meravellós els semblà que es cregueren que eren a Ciutat, perquè en sentien xerrar de que Ciutat era tan maca. I entre els esglais de les dues menudes, que es creïen que estaven perdudes per Ciutat, una veïnada les reconegué i les tornà a ca seva.

Una altra de quan eren petites, i amb les dues mateixes germanetes de protagonistes, estant per la costa de Sant Salvador, les mares feien llatra, i els nins demanaven que les hi contassin un conte, "idò", lis digueren, "anau per aquest caminet per amunt de cap el cel". Allà hi havia unes marjadetes de gent que tenia terra, i pujant un poc més amunt del que era normal, varen veure una era on batien, i varen tornar escapades perquè es cregueren que eren dos dimonis amb la força.

També Mo Antonina té records de joveneta quan va conèixer el seu home, el Sen Mateu. Havia estat 7 anys a l'Havana, quan tornà va fer el servici militar i a Portals a una festa, un amic comú els va presentar, ell li comprà una mida (un floc de la Mare de Deu). El diumenge vinent quan es passejaven pel carrer Major de la Vila, aquell jovenet de Portals es tornà a donar a conèixer i d'aquí partí una poesia feta pel Sen Mateu

Cafè

i recitada de memòria per Mo Antonina:
"Voy a relatar mi vida
desde que me enamoré
no sé si explicar podré
por falta de pensamiento
pero tal vez llegará el momento
de meditar lo pasado
que hice como soldado
por un ser muy estimado
que jamás olvidaré.
El primer día que la vi
fue en una ermita
donde yo iba a descansar
mi fatiga que tenía en el cuartel
Vi este hermoso clavel
luciendo entre las flores
pidiendo relaciones
y ella me correspondió
pero nunca me evité
que la quisiera yo tanto
¿no es verdad dulce encanto
de que digo la verdad?".

El Sen Mateu va ésser treballador de l'Ajuntament quan només eren N'Isidro, el Secretari i ell. L'anomenà "Agente para la inspección e interven-

ción de los arbitrios municipales sobre el consumo de carnes y bebidas" el batle Tomeu Quetgles en un ofici de 30 de juny de 1.926. I va cedir el testimoni a la generació de funcionaris que tenen al voltant de 40 anys, amb els quals en va fer feina uns mesos i els va ajudar dins la seva novellesa.

També el Sen Mateu va ésser jutge i en una ocasió li dugueren un jove per tenir-lo tancat al cambro de l'Ajuntament, però en veurer-lo tan bona persona el dugué a ca seva. L'acusaven d'un robatori d'un anell a una estrangera. Tot s'aclarí que havia estat un muntatge de la senyora per poder cobrar l'assegurança.

Amb una altre ocasió, i davant la disputa de dos veïnats per un colom, n'agafà un dels seus per acabar amb el problema.

Ara Mo Antonina es troba molt bé a la residència, han de complir amb l'horari de menjador però llevat d'això té llibertat per anar on vulgui. Té una companyera de pis amb la que passeja, aquesta doneta, també viuda, va fer feina molts d'anys a l'escorxador de Ciutat, i també és molt simpàtica.

A la residència també hi ha altres calvianers com són el Sen Guillem Gràcia, i Na Toreneta i s'home.

Li comentarem que a Calvià se'n faria una residència, ho trobà molt bé.

A Mo Antonina, que tenia les més maques hortensies de la Vila ¿vos ne recordau?, li prometerem saludar a tots els seus amics, i així ho feim des de aquí.

EL FRAC I FRA JUNÍPER SERRA

Quan fra Juníper Serra va pujar al vaixell que se l'havia d'emportar cap a Cuba (de fet, encara que no s'hagi dit mai, va esser el primer mallorquí que hi va anar), duia dins la butxaca un document signat pel, aleshores, "lo president" del Consell Insular de Mallorca que acreditava, junt amb altres petites coses, que el venerable mallorquí tendria bula amb els sastres; o sigui, que tot el vestuari gastat durant el seu psseig no li costaria res i q tot aniria a càrrec dels fons del tresor del C.I.M. (actualment conselleria d'hisenda).

Enguany, mentre la il·lustríssima Mª Antonietta (amb coll) rivalitzava amb el papa i el pre-Beat (Beatles?) en xupar càmera i protagonisme, l'hereu del Pare Serra en això de caminar pel món, el primer ciutadà de Petra, passava per uns moments: per poder donar la mà a Joan Pau II era necessari anar ben vestit. Però no penseu que bastava un hàbit, o una sotana, o un "traque" oscur, no senyors no, res d'això era suficient. Si el Batle petrer no duia frac, els "goriles" del pare sant de la ciutat eterna no el deixaven entrar. De res valien les influències celestials. Sense anar vestit de pingüí per allà no passava ni Déu.

Trobar el vestit adequat no va esser gaire difícil, ara bé, la factura presentada pel sastre de Via Venetto ja va esser un altre cantet. El Consistori petrer no disposava de partida pressupostària destinada a uniforme de protocol. Però, la feina d'investigació realitzada durant els darrers dos cents anys per a beatificar el pare Serra aportava unes dades que feren brotar el somris dels llavis del primer petrer: el document que portava el Pare Serra dins la butxaca (veure introducció de l'article) recollia una disposició in eternum (és a dir, que serveix "por los siglos

de los siglos"), per tant, el Batle tenia dret a vestuari sense haver de pagar ni un duro.

Els nostres medis de comunicació no podien restar impassibles enfront d'un fet d'aquestes característiques. totes les pàgines foren poques per parlar d'aquest fet.

Ara tot sembla definitivament arreglat. El C.I.M. comprarà el frac, el penjarà dins el saló d'actes, a la galeria de retrats il·lustres i regalarà un "xandal" a l'amic petrer.

Mentrestant, els C.I.M.C.A. (no és una marca de cotxe) seguiran mirant-s'hi ben molt a la hora de repartir les seves ajudes econòmiques entre els Ajuntaments de colors diferents. Els programes d'alfabetització, les escoles, els poliesportius son poc importants comparats amb la condecoració del primer ciutadà illenc a terres de Califòrnia (el "Sheriff" Biel Canellas), o amb la publicació continuada de publicitat a tot color a la premsa illenca demostrant lo molt que els mallorquins estimam el Beat Juníper Serra.

Què en podem esperar els calviàners si de nosaltres només es coneixen els "hooligans"?

Club de Lectors

AMISTAT: CULTURA A LES BIBLIOTEQUES

CLUB DE LECTORS

Àngel Navarro i Sánchez.

El passat divendres 14 d'octubre un petit, però entusiasta grup de lectors del Terme de Calvià, ens reunirem a la Biblioteca de la Casa de Cultura de Magaluf per tal de comentar el llibre L'amic retrobat d'En Fred Uhlman.

Fred Uhlman és un "escriptor" alemany nascut l'any 1901 que, a l'edat de 23 anys, hagué de marxar d'Alemanya perquè era advocat laboralista anti-nazi i els temps no l'eren massa favorables... S'hagué de nacionalitzar als Estats Units d'Amèrica i aconseguí certa fama i renom com a pintor. La pintura va ésser, veritablement, la seva tasca professional.

El llibre va ésser l'únic que va escriure i hom endivina una visió de què va ser i com va ser la seva pròpia vida: és una auto-biografia, això sí: ben feta. El llibre, en ésser publicat, va aconseguir un gran èxit. Quelcom ha dit que és una obra mestra.

En general el tema del llibre és el següent: dos companys d'escola (l'un jueu, l'altre príncep alemany i membre de tota una aristòcrata família del país) deixaran de ser amics degut a l'arribada d'Adolf Hitler al poder l'any 1933. L'amistat és el tema central del llibre: en un any varen compartir-ho tot. Va arribar un moment en què les seves diferències es varen fer insalvables. Tots dos, i cadascun al seu bàndol, hagueren de prendre posició davant

els esdeveniments. El jueu hagué de deixar l'Alemanya nazi i anar-se'n a Amèrica. Allà oblidarà el seu país (primer se sentia alemany i, després, jueu) i el seu gran amic. Més tard, trenta anys després, sense voler ni esperar-s'ho, retrobarà el seu amic d'una forma ben curiosa. És la fi del llibre el clímax màxim de l'obra.

COL·LOQUI

El col·loqui va ser molt interessant. Encara que només fossin quinze o setze persones, el debat que se va encetar va ser positiu i culturitzador. Se parlà de què és i serà l'amistat. Aquest va ser el tema central en torn al qual versaren les opinions. A tothom li agradà bastant el llibre i tots varen dir la seva: per a uns era retornar a la seva adolescència, a l'època en què la utopia era el pensament, a l'època d'Universitaris on se volia canviar el món i l'entorn polític, per a altres el llibre va significar un retorn a les amistats i amics que se feren de jove. Però va arribar un moment en què tant se lloava els anys seixanta-setanta que ens demanaren als més joves que pensàvem d'això. La joventut i els sentiments que avui tenim no són com els d'abans: l'amistat és la mateixa, pensam que això que vivim i fruïm mai ho han fruit abans, però ens adonarem que això no és veritat. El que sí és diferent és l'entorn: fa uns vint anys la situació socio-política del moment fomentava que la gent fugís d'un règim que no li agradava i se n'anàs amb els amics. Era una mena de refugi. Era una manera, sana, de lluitar contra el règim. Ara les coses han canviat. Ells mateixos digueren que, a mesura que se creix,

les utopies se perden. És l'etern aburguesament de la societat. Tot i amb això no se va dir que la joventut, ara, sigui auto-matitzada: l'inconscient és el mateix.

També se tractaren altres temes: el llibre, literatura profunda, permet tractar de mots temes; els pares, els convencionalismes socials, el racisme, l'auto-odi i vergonya per allò que ets i no voldries ser, etc.; un llibre molt bo que, crec, varem comentar bé.

Com vaig dir en una col.laboració anterior, només se recorda allò que és agradable i se vol recordar. Molta gent va recordar moments bons i, això, fa que sigui bo haver-ho llegit.

Per altra part, hom digué que som un dels dos Clubs de Lectors que existeixen a aquestes illes, Mallorca. Tant de bo que aviat en sorgeixin més. Si voleu saber res sobre això: a les biblioteques del terme us ho explicaran. Anim: el mes pròxim hi haurà un altre llibre.

-CONTE-

L'ENCIS DEL DIRIÀ
(Llegenda chorotega)
Costa Rica

El cacic de Nimboiare estava molt enfeinat. Volia obeir les ordres del seu amo Natiume, el Gran Cacic de Nicoia, i calia preparar-ho tot curosament fins al més petit detall per aconseguir que la fira anyal del Dirià deixés bocabadats els visitants, que, com sempre, serien nombrosos. De fet hi anaven molts dels indis que poblaven la costa i les illes dels mars del sud, des de Burica fins Moioletepe.

La planúria que rega el Dirià és immensa i la visió de les poques cases envoltades de panissars sembla arribar fins a l'infinit, si no fos que la seva monotonia és trencada pels ranxos-piràmides habitats pels sacerdots, monuments, aquells que, per la seva situació, semblen vigilar els habitants del poble. De tant en tant les tanques de bestiar de totes mides i extensió (segons la riquesa del seu amo) fragmentaven l'harmonia del paisatge. Al centre de la plaça del poble, els "galerones papizos" eren destinats a fer lluir els articles exposats al públic de la manera més atractiva. Robes decorades amb els colors de l'arc de Sant Martí i lluentors de lluna i de sol. Els sorprenents brodats de les dones de Comticí fets amb fibres tenyides de colors, gerres, plats i estris d'ornaments diversos, fabricats amb la terra enviada pels nicoians. Planxes de carei, concharracas, maces de guerra de totes les mides. Cacao de Matina

i els porcs salvatges que portaven els Gètaris i que feien les delícies de la mainada. Patenes d'or, pells de jaguar i els ullals de caiman que venien els Torucas.

Era un quadre colorista i sorollós, un mercat de milions de pinzella des, de crits i veus, on la gent anava d'una parada a l'altra, admirant, comentant i xisclant de joia i de nerviositat. Corrien rumors que aquesta vegada passaria alguna cosa inesperada, que hi hauria alguna sorpresa...

La rotllana més grossa, la formaven els admiradors de les boniques dansarines de Namiapí, les dels pits fermes, cames perfectes i mirar de foc, que sabien moure's voluptuosament seguint els compassos dels músics de Gurutina.

Acabava tot just de començar el mes d'abril, quan la lluna és més bonica. I, com que és femenina, també ella tafanejava i contribuïa a l'espectacle de la fira, afegint-hi una bellesa més, la del seu cercle d'argent. Tot semblava ajudar a fer els honors al Gran Amo.

Es va fer un gran silenci quan els timbalers i heralds anunciaren que Nautime acabava d'arribar, pujaria damunt d'un munt de pells per dominar tota la multitud i els parlaria. Tenia la veu molt forta i a cada paraula feia un silenci per fer-se entendre bé de tothom.

-Gent de Dirià, vassalls de Nanti. Tots em coneixeu i sabeu que sóc l'enviat de Manbí i que el meu nom és Natiume. Tinc ordres de fer-vos saber una cosa extraordinària, una sorpresa que encara em sembla impossible, però que és una realitat evident. Tothom restava bocabadat.

-Escolteu bé i per mitjà de la meua veu tindreu coneixement que d'aquí a poc temps arribaran uns homes d'una altra raça, molts diferents de nosaltres perquè són blancs de pell i fins n'hi ha que tenen els cabells rossos com el nostre blat madur. Tenen un parlar fort i sec que sembla que sempre estan enrabiats.

Però no és així; és la seva parla que de moment, ferirà la nostra oïda, però ens ensenyaran a parlar-la i ens entendrem amb ells. Diuen que són amics nostres i volen donar-nos molta prosperitat.

La gent no sabia com prendre's aquelles paraules.

-El nostre Amo i Senyor s'ha fet súbdit d'un rei d'Espanya que es diu Ferran. Ens porten unes noves creences i uns costums desconeguts per nosaltres. Ells tampoc no coneixen els nostres. El nostre Amo vol que els fem una gran rebuda perquè ara ja són els nostres amos i senyors. Es tracta d'un poble immens, unes cent vegades més que el nostre, i demà, quan la lluna surti pel cim del Papalotl, arribaran els seus enviats juntament amb el nostre Gran Cacic. Poseu-vos els vostres nillors vestits i orneu el camí. És una ordre que cal complir de bon grat perquè sabem que són amics i poderosos. Ho heu entès bé?

-Sí, sí!

-Així ho farem!

El poble, tot i el seu assentiment tenia una barreja de por i de curiositat. Com devien ser aquells homes? D'on havien sortit? Ben segur, que si portaven nous costums, els canviarien la seva vida...

Pensaven tot això mentre veien passar la comitiva del Gran Cacic, que es disposava a esperar els conqueridors. Era digna d'admirar la vestimenta de tot el seguici: eren molts i desfila ven com una processó. Primer els cent "Taiacanes" (sacerdots-consellers) i el seu Mestre Tacaní al mig d'ells, amb els ulls fixos al davant, sense moure ni un múscul del rostre. Darrera dels sacerdots i tot sol per sobresortir de la resta, avançava lentament el Tapaligui de Veda, que, com sempre, causava sensació per la seva alçària (prop de dos metres) i era considerat fill d'una deessa. Era un home jove extraordinàriament bell que els homes vitorejaven i al qual les dones li llençaven flors procurant que caiguessin damunt del seu cor (així les estimaria i tindrien un fill descen-

dent dels déus). Però ell tenia uns ulls que no miraven enlloc. Semblava que només mirés dintre seu i, si responia quan li demanaven alguna cosa directament, era tan gelat el seu mirar que feia calfreds.

I va arribar el gran moment, el dia que la lluna va començar a platejar el cim de la muntanya Papalotl i va aparèixer Nambi acompanyat d'un home que anava vestit d'una manera mai no vista fins aleshores. Portava un vestit que deixava a tothom bocabardats; i, a més a més, era alt i molt prim, tenia el nas llarg i portava barba i bigoti, amb els cabells força llargs i d'un negre d'ala de corb que contrastava amb el blau clar d'uns ulls molt brillants. Unes passes darrera d'ells hi anaven un grup d'homes vestits, també, molt estrafolàriament. Eren els nobles, frares, servidors i soldats espanyols. Aquests darrers, sobretot, miraven les dones amb ulls descarats i roents. Els dirigien en paraules i, malgrat que elles no les entenien, suposaven que eren coses boniques i afalagadores, mentre ells mostraven les dents blanques enmig de la frondositat de les barbes i els bigotis. N'hi havia, de cabells i barbes, de tots colors: rossos, rogencs, castanys i negres. Carns dures i trets enèrgics caracteritzaven la soldadesca flonjor d'ulls baixos, la clerecia.

Gil González Dávila somreia al poble alçant els braços en un gest amical que el feia semblar altívol i poderós. Finalment, el grup de gent important va situar-se en una petita alçària de terreny per contemplar l'espectacle més important que

s'oferia als nouvinguts. El poble estava content perquè també ells presenciarien l'espectacle.

Naiudel, la famosa dansarina anomenada "la flor de la planúria", havia arribat el dia abans, però ningú no l'havia vista encara. Era tan bella que tots els homes n'estaven enamorats tot i que ella els menyspresava amb la seva indiferència. El poderós Nacame li oferia les riqueses de la Xina. Nicarao, a més dels seus tres mil vassalls, li presentava els tresors immensos del seu domini...

Però la dansarina esclafia el riure de la mateixa manera com havia fet aquell dia que Tapaligui, fill de la deessa, va dirigir-li la paraula; la gent deia que els seus ulls indiferents havien perdut el glaç admirant la bellesa de la dansarina.

Amb el bust desafiador i les mans a la cintura anaven avançant les dansarines, arreglades de quatre en quatre. Totes eren molt boniques, però cap no arribava a l'absoluta perfecció de Naiudel. Aquesta va fer la seva aparició quan les seves companyes restaven agenollades amb el cap cot i els cabells damunt del rostre. Va aixecar els braços cap al cel i fou el començament de la fantàstica "Dança de la Lluna", la dansa chorotega per excel·lència que és molt més difícil i més sensual que el "Juco" o el "Quijongo", que totes les dones saben ballar.

"La Dança de la Lluna" més que una dansa era una mena de ritu, com si la dona s'oferís a l'astre de la nit.

Enmig dels conqueridors espanyols es trobava un cavaller anomenat Jaume Rodrigo de Burgos de Vilabertí, que feia poc havia complert vint anys i s'havia embarcat amb el mirallet de la fortuna, per viure aventures i descobrir noves terres, convençut que ho feia per oferir tresors a una jove viudeta que l'esperava a Espanya. Diuen que aquesta dona tenia una gran fortuna i grans propietats, no lluny del monestir de Las Huelgas. Un

**CENTRE ÒPTIC
PALMA NOVA**

JOAN CAPELLA GARAU
òptic-optometrista n° 3027

GRADUACIONS
ADAPTACIÓ DE LENTS DE CONTACTE
REHABILITACIÓ VISUAL

Avenida de la Playa, 12 - Tel. 68 28 02

cavaller, llavors, no podia maridar-se amb la dona més rica que no pas ell i Jaume estava convençut que tornaria carregat d'honors i de riqueses. Només llavors podria sol·licitar la jove i rica vídua en matrimoni. Amb mirada indiferent contemplava la dansa, i aquelles noies li semblaven molt exòtiques, eren força boniques i se sabien moure. Massa fosques de pell, pensava, comparant-les amb la blancor de llet i neu de la seva viudeta espanyola.

De totes les dansarines, la que sobresortia com a figura més important era, precisament, la que tenia la pell més fosca; va mirar-lo amb fixesa i a poc a poc se li va acostar movent el cos amb voluptuositat.

Va ser un encreuament de mirades sorprenent. La noia va somriure ensenyant una renglera de dents blanques i perfectes i el soldat no va poder evitar un gest interrogatiu que se li va dibuixar al rostre.

La vídua blanca i bonica de la llunyana Espanya s'esborrà del seu pensament, perquè només una sola figura femenina hi dominava: la dansarina que aixecava els braços al cel i tenia pell de seda i un mirar ple de promeses meravelloses...

A la planúria del Dirià quan sembla que tot viu ple de calma, apareixen les "tolroneras", unes tempestes terribles, inesperades i espordidores, que arrenquen els "saucos" i els "cenizaros" i se'ls emporten arrossegant quilòmetres i quilòmetres a gran velocitat i amb una violència indescriptible.

I va ser així, amb aquesta violència, que ambdós cors, el del soldat vingut de llunyana terra i el de Naiadel, van unir-se amb la flamarada d'una passió amorosa que cap dels dos no gosava jutjar. Va ser tan gran aquesta estimació que en arribar el moment d'obeir les ordres que Gil González donava als seus homes per abandonar Dirià, el nostre heroi va respondre:

-No puc obeir-vos, senyor. Vull restar per sempre en aquesta terra, on he trobat una deessa feta carn i

reta dona, la qual s'ha fet mestressa de la meva voluntat, dels meus sentits i del meu cor. Si tinc un fill, us prometo que li ensenyaré a estimar la meva pàtria i la de la seva mare...

No en tenim gaires notícies més. La llegenda ens conta que Jaume i la ballarina van anar al palau de Naiadel i que allí va néixer el seu primer fill, o sigui, el primer mestís. També es diu que Tapaligui de Veda va morir de tristesa mirant de lluny el palau amb els seus ulls de gel. I que un matí, quan els raigs de sol encara no escalfaven la terra, el poble restà astorat contemplant-lo convertit en estàtua de pedra. Encara a hores d'ara els enamorats mal correspostos fan referència a aquell qui es tenia per fill d'una deessa.

Més endavant els conqueridors espanyols van esverar-se en veure com les dones indígenes encisaven els espanyols i els embruixaven tornant-los folls d'amor i de desig. I van arribar lleis i ordres de separació entre nadius i conqueridors. Malgrat això, el nombre de mestissos anava augmentant dia a dia.

El poble mestís se sap descendent d'un altre país poderós i està orgullós de tenir aquesta barreja de sang en els seus fills del Sol i de la Lluna a la vegada.

San Josecito de Atajuelita
(Costa Rica)-1984

Del llibre "Contes d'arreu del món", de
Mª Dolors Cortey. Lectures Moby Dick.

Calvià

Juguetes
Gual

C/. Mayor, 16
Tel. 67 0190

SENSE QUE SERVESQUI DE PRECEDENT

A començament del present curs escolar la regidora Margarita Nájera ens va explicar la reorganització del departament de Vies i Obres de l'Ajuntament i, teòricament, ens va convencer. Ho varem trobar un pla raonable. Però havíem de veure quina efectivitat podria tenir aquest pla, per la qual cosa varem quedar una mica esceptics.

Però al terme hem inaugurat dues escoles noves que, com sempre s'han entregat tard, i per tant s'ha hagut de fer una feina de muntatge dels centres molt ràpida. Per a aquesta cosa hem comptat amb els serveis de netetja de la Cooperativa de netetja, i de la brigada d'obres de l'Ajuntament. Idò bé: en una setmana s'ahn muntat les dues escoles, i ademeés s'han muntat bé que és el més sorprenent. Si els fets de les actuacions municipals se segueixen mantenint haurem de creure en el paper que ens presentaren a primers de setembre.

Parlant de altres temes d'actuació municipal vull fer constar unes reflexions sobre les inundacions de Peguera i Es Capdellà. Són els següents: El dia de la tromba d'aigua a Peguera ens fa pensar molt seriosament en el caos urbanístic de la zona, i el perill que oferia per aquesta raó. Ja fa molt de temps a la revista VORAMAR se va denunciar el fet i se va dir que el torrent ha baixat carregat poques vegades, però quan baixa ve del Galatzó, per tant de molt amunt i s'en pot dur tot el que es posi al seu pas. Però la febre urbanitzadora no l'ha frenada ningú. Ni l'Ajuntament, però no sols l'actual, sinó tots els anteriors, ni tampoc ha interessat al capital privat que només volia el guany fàcil.

L'actuació de tots els responsables després de la inundació ha estat ràpida i bona: a les 9 del matí del dia següent els carrers de Peguera estaven nets de fang i immediatament se posà un pla municipal d'avaluació dels danys per tal de comptar amb les subvencions corresponents.

En el cas de Es Capdellà sembla que la regidora Catalina Carbonell que va viure el problema no va comunicar en cap moment amb el responsable de l'àrea Manel Suárez per tal de dur una actuació coordinada i ràpida. I després d'això veig que na Catalina Carbonell insisteix molt a través de la premsa en que la plaça nova i el poliesportiu tapen el pas de l'aigua del torrent, i si no record malament crec que el poliesportiu se va construir dins del llit del torrent i qui el va construir va ser la pròpia regidora Catalina Carbonell. Per cert només el va construir per als granots, perquè quan el regido Francesc Mulet s'en va fer càrrec i el va posar en funcionament, després d'anys d'estar fet i no utilitzat lo que va trobar a dins la piscina va ser això: granots.

JOSEP RUBIO

FUSTERIA **HNOS**
CALVIA **INSERTE**
c/Transformador.s/n

ESCOLA D'ADULTS

L'Escola d'Adults de Calvià comença de nou el curs. Els programes que s'imparteixen van referits a alfabetització, neoelectors, pregraduat, graduat i formació ocupacional.

En aquests dies el número de matriculats passa els 500 i, per primera vegada, existeixen os grups estables d'alfabetització a Calvià i a Es Capdellà.

L'HOMENATGE A LA CENTENÀRIA

Com ja vàrem anunciar al darrer número, Madò Antonina Rea va rebre l'homenatge del poble de Calvià en motiu dels seus 100 anys de vida.

Tan l'Ajuntament, com la Revista Veïnats, Sa Nostra, l'Assoc. Pere Josep Cañellas i la 3a. Edat organitzaren un caramull d'actes que comptaren amb una masiva participació dels nostres veïns: Mostres de brodats, cossiols, fotografies velles, estudis de població etc. Tot això muntat a una exposició que va esser visitada per 400 persones.

El dia de l'homenatge popular, més de mil persones es reuniren al Palau d'Esports per baranar amb l'homenatjada. A l'acte se li entregaren nombrosos obsequis i hi actuaren els grups Aliorna (que li havia fet una cançó), Els Valldemossa i l'Agrupació flocklòrica de El Toro. Tan l Batle com el Regidor Antoni Pallicer feron patent en els seus parlaments l'admiració que sentien per aquells calvianers que, durant tota la seva vida han lluitat pel seu poble.

Els companys de la 3a. Edat feliciten Madò Antonina.

1.000 bufetes caigueren del cel.

Representació de tots els qui treballaren a la festa.

Una mostra dels brodats de l'exposició.

"I que en puguis fer molts!"

Visites.

1.000 bufetes inflades "a pleno pulmón"

RADIOGRAFIA DEPORTIVA

Pues sí, ya estamos inmersos en el campeonato de liga de esta temporada 88-89, en la que tenemos cuatro representantes en distintas categorías, a saber:

Un equipo en IIa. división B, dos en IIIa. división y uno en Ia Regional preferente. Cuatro equipos que desde que iniciaron el campeonato llevan una suerte algo dispar entre ellos. para concretar, dos van muy bien y los otros dos todo lo contrario. Cade Peguera y Maganova no han perdido en el mes de Septiembre ningún partido, encontrándose tercero y sexto respectivamente en cada una de sus categorías. En cambio, como contraste, ni Santa Ponça ni Calvià han ganado ningún encuentro en las suyas, hallándose el primero colista con cero puntos y el segundo vicecolista con sólo un punto, emparejados los dos con los goles en contra (15 tantos encajados en cuatro partidos).

Y ahora, como es costumbre en esta sección, intentaremos desglosar lo hecho por el Calvià en estos cuatro partidos:

Empezó la liga desplazándose a Alaró para enfrentarse al titular de aquella villa, saliendo derrotado por un discreto 1-0 que, sin saber

a miel, tampoco supo a hiel. El siguiente partido lo juega en Moferès contra el C.D. Sòller con dos partes diferentes. La primera fue casi total del equipo visitante que se retiró a los vestuarios con un contundente y amenazador 0-2. Pero el Calvià, con una estupenda recuperación, empató el partido y, por pura mala suerte, no se llevó los dos puntos. dejando a la afición algo más satisfecha. En su segundo desplazamiento, se enfrentó a la S.D. Ibiza, equipo que le infringió un serio correctivo, pues le endosó nada menos que 6-0 y, por si fuera poco, el Calvià regresó con el portero lesionado. Al domingo siguiente, 25 de septiembre, recibe al Portmany, equipo al que bien se le puede catalogar como la bestia negra del C.D. Calvià, pues si no voy equivocado, los ibicencos no han salido nunca derrotados de Moferès y, esta vez, como no, no iban a romper la tradición. Vencieron los de Sant Antoni por un claro 2-5. ¿Motivos? ¿Errores tácticos? ¿Ausencias de titulares? ¿Mala suerte? Yo creo que de todo un poco. Lo importante ahora es no desanimarse ni echar la culpa a nadie de los errores, que los hay, y continuar luchando que acabamos de empezar la liga. Equipo hay, son jóvenes y tienen un gran poder de reacción y, a no dudar, dentro de pocas fechas se notará el cambio y el conjunto demostrará lo que vale. Igual decimos y deseamos para el C.d. Santa Ponça. Y a los otros dos equipos, que siga la marcha y suerte para todos.

Que así lo veamos.

S. Barceló.

L'ESPORT A CALVIÀ

Deixant a part els bons i dolentíssims resultats dels equips de fútbol que representen les nostres terres, a Calvià hem de xerrar de l'ESPORT així, en lletres majúscules.

I quan deim ESPORT hem de parlar del servei municipal d'esports, del seu Regidor, i dels seus col·laboradors.

Poc a poc se va completant la infraestructura deportiva del terme municipal nostre i que, avui per avui, ens dona satisfacció.

Pensem que el nostre estat espanyol haurà de donar el do de pit l'any 1992, com amfitrions de l'olimpiada de Barcelona i tal vegada la manera de que sapiguem estar en el lloc que ens pertoca és mitjançant una bona inversió en matèria deportiva per exemple, com ho fa el nostre Ajuntament.

I dic això perquè no me cans de dir que la creació del Palau de Deportes ha estat un encert total. L'estiu ens dona la raó i ara l'hivern més.

Estic molt satisfet d'entrar a fer la meua tanda de natació setmanal a la piscina i veure-la plena de gent a tota hora, i de veure la saturació dels cursets que es donen fora d'horari escolar, i de venir per la carretera de Santa Ponça i a les 17 veure la parada de l'autobús plena d'al·lotjats que fan coa per venir al Palau. Tot això demostra que la decisió de construir el Palau va ser bona (molt bé pels que la prengueren!). I també reconeixem la bona feina organitzativa de la gimnàstica escolar en el Palau, que acaba de completar el complet ús d'aquestes magnes instal·lacions municipals.

Però com a persona que viu en el poble de Calvià i que sap apreciar el bé que ens fa i ens farà aquesta instal·lació al poble me sent molt agraït a tota la gent dels pobles de Calvià i Es Capdellà que utilitzen el Palau, i, molt especialment, a la gent de la costa que amb la seva participació completa la gran vida diària d'aquest Palau.

Pep Rubio.

"la Caixa"

CAJA DE PENSIONES

GRUAS CALVIÀ

SERVICIO PERMANENTE

☎

69 08 28 - 68 09 70

67 04 63

CALVIÀ-MALLORCA

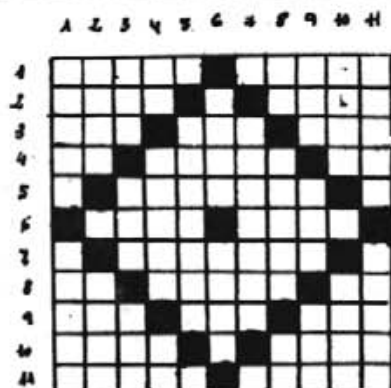
Super Ca na Bosca

Calle Mayor, 60 — Teléfono 67 01 07
CALVIÀ (Mallorca)

Encreuat

Horizontales.- 1.-Tirar de un cabo, un remo, etc. en el acto de bogar. Chocar una cosa con otra. 2.-Todo instrumento ofensivo o defensivo. Cien. Apócope de cinematógrafo. 3.-Unidad monetaria del Japón. Rostro, cara. Al revés, se derrumba, se desploma. 4.-Contracción. Estado en que el ser orgánico ejerce normalmente todas sus funciones. Pronombre posesivo de tercera persona. 5.-Cincuenta. Permitir, dejar hacer. Vocal. 6.-Número. Cuerpo simple, metal de color blanco azulado. 7.-Cien. Mula o macho de carga. Consonante. 8.-Artículo neutro. Al revés, señalo fecha. Nombre de letra. 9.-Al revés, composición poética. Demostrativo. Al revés, suerte suprema en un partido de fútbol. 10.-Vive, habita. Vocal. Tela de seda entretejida con hilos de oro o plata. 11.-Excita a una acción, intenta infundir moral y vigor a una persona. Figurado, inspiración del poeta, plural.

Verticales.- 1.-Sitio poblado de hayas. Da voces lastimeras, pidiendo favor y ayuda. 2.-Criba uy grande. Consonante. Nombre de varón. 3.-Consonantes consecutivas. Astilla de madera que sirve para alumbrar. Juego infantil. 4.-Vocal repetida. Al revés, descansos, sosiegos. Al revés y repetido, voz familiar. 5.-Consonante. Voz que canta en tono más alto que el natural. Vocal. 6.-Gitano. Cantidad de materia que contiene un cuerpo. 7.-Tonelada. Reparado con aguja e hilo. Mil. 8.-Lengua provenzal. Al revés, unid, confederad. Pronombre personal. 9.-Extremidad inferior de una persona. Letras de rana. Flor heráldica. 10.-Medida de longitud, plural. Cien. Objeto. 11.-Conjunto de bestias. Título del emperador de Abisinia.

BAUZA

JUGUETES
OBJECTES DE REGALO
ELECTRODOMÈSTICS

c. mayor 34 calvia

Ahí tant de fred...

Quina nota has tret a l'examen?

Com duris el nen?

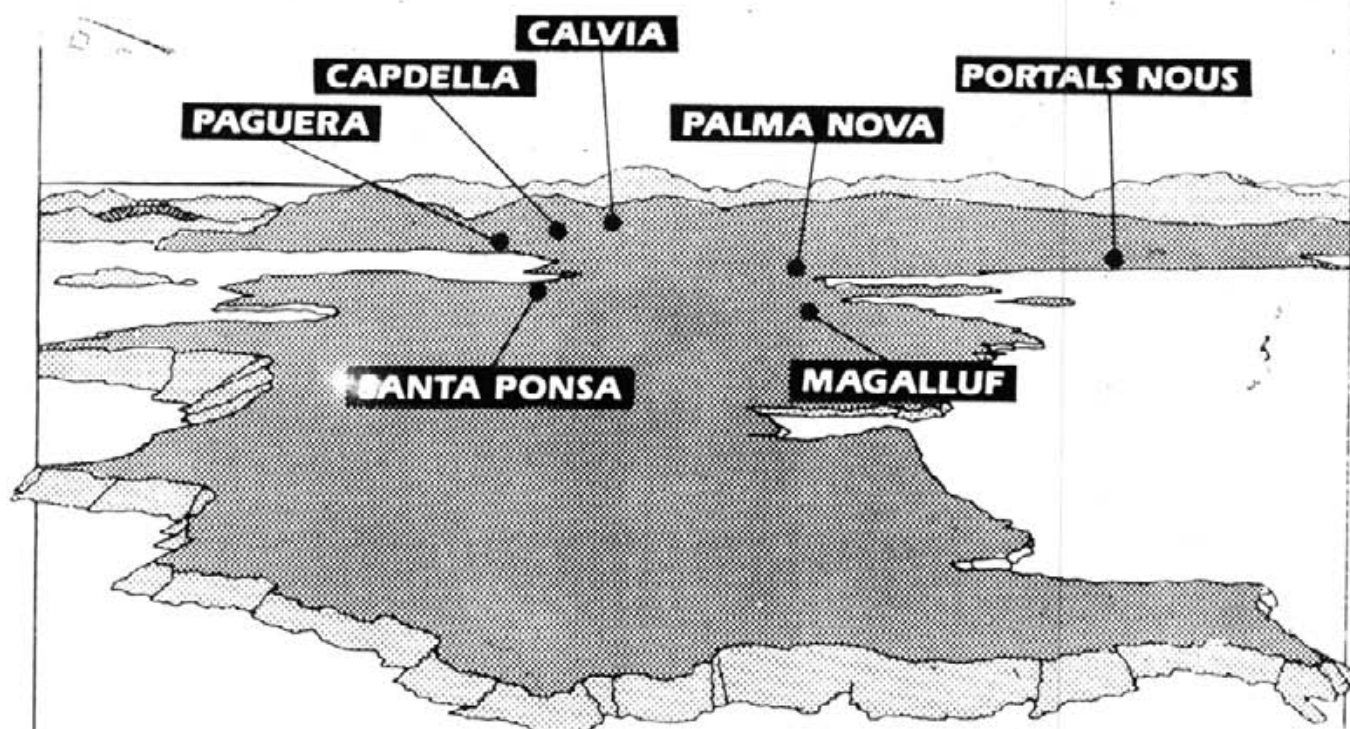

1.- i, a, vuitanta, calò, r: i avui 3.- "acoll", i, be: a coll-i-be
2.- nota, ble: notable

SOLUCIONS ALS JEROGLIFICS

"SA NOSTRA" ESTA AL SERVICIO DE CALVIA DE COSTA A COSTA

OFICINAS DE "SA NOSTRA" EN CALVIA:

**CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"**